

Syntetyczny opis wniosków z 2 recenzji opracowanych przez ekspertów – członków Komisji Certyfikacyjnej IV edycji Programu „Samorządowy Lider Edukacji” (2014)

Powiat Kwidzyński

Powiat Kwidzyński położony jest w województwie pomorskim, jego siedzibą jest miasto Kwidzyn. W ramach Programu „Samorządowy Lider Edukacji” powiat otrzymuje certyfikat po raz pierwszy. W toku certyfikacji dokonano analizy i oceny: 1) raportu samooceny opracowanego przez JST oraz innych dokumentów udostępnionych przez Powiat i jego jednostki w ramach oceny merytorycznej; 2) aktów prawa miejscowego odnoszących się do polityki oświatowej, w tym w szczególności „Polityki oświatowej powiatu kwidzyńskiego – strategii na lata 2010-2015”, „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego”, statutów i regulaminów jednostek organizacyjnych realizujących zadania oświatowe, regulaminów stypendialnych itp.; 3) informacji pozyskanych z instytucji nadzoru i kontroli; 4) danych statystycznych odnoszących się m.in. do wyników nauczania w szkołach i placówkach, dla których Powiat jest organem prowadzącym; 5) informacji pozyskanych od środowisk lokalnych, w tym interesariuszy zewnętrznych szkół i placówek oświatowych; 6) innych informacji na temat działań Powiatu w sferze

oświatowej, dostępnych w domenie publicznej. Oceny Powiatu dokonało niezależnie od siebie 2 recenzentów – członków Komisji Certyfikacyjnej.

Powiat Kwidzyński zarządzany jest wedle wysokich standardów administrowania i zarządzania publicznego, zgodnie z paradygmatami zarządzania przez jakość, zarządzania marketingowego i zarządzania strategicznego. Dotyczy to również wdrażanego modelu polityki edukacyjnej, której kierunki określa dokument strategiczny pt. „Polityka oświatowa powiatu kwidzyńskiego – strategia na lata 2010-2015”, stanowiący załącznik do uchwały Nr XLIV/273/2010 Rady Powiatu Kwidzyńskiego z dnia 26 kwietnia 2010 r. Powiatowa polityka oświatowa, uwzględniająca trendy w makrootoczeniu społecznym i gospodarczym, projektowana jest zgodnie z założeniami zarządzania strategicznego, na bazie wieloobszarowych analiz środowiska zewnętrznego, w tym warunków gospodarczych i zjawisk zachodzących na rynku pracy, co przynosi rezultat m.in. w postaci dostosowywania edukacji powiatu kwidzyńskiego do wyzwań społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy. Dokument strategiczny wyznaczający i operacjonalizujący cele polityki oświatowej Powiatu opracowany został rzetelnie, w sposób holistyczny, zgodnie z paradygmatami nowego zarządzania publicznego: posiada sformalizowane, jasno określone cele, zapewnia elastyczność działań i procesów decyzyjnych (nie ogranicza swobody działania, a jednocześnie wyznacza jego kierunki i determinuje tempo), koncentruje się na kluczowych czynnikach sukcesu i najważniejszych zasobach powiatu (poprawnie zidentyfikowanych i wskazanych), umożliwia i katalizuje zaangażowanie wielu grup interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, gwarantuje bezpieczeństwo i rozwój zasobów Powiatu niezbędnych do osiągnięcia zdefiniowanych w strategii celów. W opinii recenzentów „Polityka oświatowa powiatu kwidzyńskiego – strategia na lata 2010-2015” jest jednym z najlepiej

przygotowanych i najbardziej profesjonalnych dokumentów strategicznych odnoszących się do polityki oświatowej JST, jakie poddano analizie i ocenie w bieżącej edycji Programu „Samorządowy Lider Edukacji”.

Jak słusznie zauważają autorzy strategii oświatowej powiatu, Kwidzyn przez ponad 60 powojennych lat słynął na mapie kraju jako „miasto szkół i młodzieży”, co odnosiło się w głównej mierze do rozbudowanego szkolnictwa średniego i zawodowego. W mieście i powiecie oświata traktowana jest priorytetowo, co stanowi konsekwencje historycznej drogi rozwoju społeczności lokalnej. Szkolnictwo i związane z nim zasoby oraz wartości władze samorządowe postrzegają jako ważny czynnik rozwoju powiatu, element jego pozytywnego wizerunku i marki będącej źródłem przewagi konkurencyjnej na rynku terytorialnym oraz rezerwuar dóbr o istotnym wpływie nie tylko na jakość życia mieszkańców, ale także na stan lokalnej gospodarki czy poziom jej innowacyjności. Takie podejście do edukacji w ramach zarządzania publicznego przynosi rezultat w postaci stabilnego, efektywnego rozwoju lokalnej przestrzeni oświatowej, wdrażania w edukacji zasad kultury jakości, kreowania szerokiej i zdywersyfikowanej oferty oświatowej, wdrażania nowatorskich rozwiązań programowych, stałego modernizowania bazy materialnej szkół i placówek oraz tworzenia warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego w oświacie (tak po stronie „producentów” wiedzy, jak i beneficjentów usług edukacyjnych).

Silną stroną oświaty w powiecie kwidzyńskim jest jakość oraz różnorodność oferty edukacyjnej szkół i placówek, które zapewniają młodzieży możliwości kształcenia w oddziałach sprofilowanych zgodnie z potrzebami rynku pracy, z wykorzystaniem innowacyjnych metod dydaktycznych oraz w oparciu o szeroki wachlarz dodatkowych form kształcenia, uzupełniających „standard” edukacyjny. Powiat (na poziomie około 250 tys. zł rocznie) finansuje funkcjonowanie kół zainteresowań i klubów uczniowskich oraz dodatkowe

zajęcia pozalekcyjne rozwijające wiedzę, umiejętności i kompetencje oraz wyrównujące szanse edukacyjne. Każda szkoła otrzymuje możliwość przeprowadzenia dodatkowych zajęć pozalekcyjnych w wymiarze po 3 godziny na oddział tygodniowo, przy czym to dyrektor wspólnie z radą pedagogiczną decydują o podziale godzin zgodnie z potrzebami szkoły, co służy uspołecznianiu procesów decyzyjnych, ich decentralizacji oraz dostosowywaniu oferty szkół do potrzeb lokalnych. Szkoły realizują własne, wartościowe programy pracy z uczniami zdolnymi, oferują szereg interesujących i znaczących w wymiarze rozwojowym i społecznym inicjatyw ukierunkowanych na poszerzenie horyzontów intelektualnych uczniów czy kreowanie tzw. kompetencji kluczowych (np. Festiwal Poezji i Piosenki Hiszpańskiej w Liceum Ogólnokształcącym nr 1 w Kwidzynie; zajęcia z robotyki w I LO; Ogólnopolski Konkurs Logistyczny w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 i inne). We wszystkich szkołach, dla których powiat jest organem prowadzącym, organizowane są pozalekcyjne zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z przedmiotów egzaminacyjnych. Ponadto, w grudniu 2013 roku, powiat kwidzyński przyjął do realizacji autorski „Lokalny Program Wspierania Uzdolnień w Powiecie Kwidzyńskim”, wysoko oceniony przez recenzentów jako projekt stanowiący wzorcowe dla innych jednostek narzędzie realizacji strategicznych celów edukacyjnych, zorientowane na tworzenie warunków do pełnego i produktywnego rozwoju uczniów zdolnych, znakomicie łączące w sobie funkcje organizacyjne, socjalne, motywacyjne i promocyjne. Dzięki realizacji Programu uczniowie z placówek podległych Starostwu Powiatowemu w Kwidzynie uzyskali możliwość udziału w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych z zakresu matematyki, fizyki i informatyki, realizowanych według indywidualnych programów i zestawów zadań przygotowanych przez ekspertów z wyższych uczelni oraz autorskich programów nauczycieli

zatrudnionych do realizacji Programu, jak również otrzymali m.in. wsparcie psychologiczne (poprzez zajęcia z psychologiem zatrudnionym do realizacji Programu oraz ukierunkowanie oddziaływań psychologicznych jego rodziców i nauczycieli), wsparcie nauczycieli pracujących w LCNK czy dostęp do zajęć prowadzonych z wykorzystaniem innowacyjnych metod opartych na technologiach ICT (w tym e-learningu, baz wiedzy, nauczania społecznościowego). „Lokalny Program Wspierania Uzdolnień w Powiecie Kwidzyńskim” przewiduje ponadto udział uczniów w letnich obozach naukowych oraz wycieczkach dydaktycznych, odpowiadających indywidualnym zainteresowaniom młodych ludzi, możliwość korzystania z pracowni przedmiotowych i pomocy naukowych, a także – co szczególnie istotne w kontekście przyszłych szans edukacyjnych i zawodowych młodzieży - możliwość budowania indywidualnej ścieżki edukacyjno-zawodowej i twórczej ucznia uzdolnionego w oparciu o współpracę z uczelniami i pracodawcami. W opinii recenzentów dzięki takim inicjatywom Powiat Kwidzyński plasuje się w czołówce certyfikowanych jednostek samorządowych pod względem kreatywności w tworzeniu nowoczesnych, innowacyjnych rozwiązań integrujących różne wymiary lokalnej polityki oświatowej.

Wprowadzenie „Lokalnego Programu Wspierania Uzdolnień w Powiecie Kwidzyńskim” jest tylko jednym z kilku narzędzi umożliwiających władzom Powiatu efektywne realizowanie założeń przyjętej polityki edukacyjnej. Recenzenci zwracają uwagę na skuteczność Powiatu w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na cele edukacyjne i realizację projektów współfinansowanych przez Unie Europejską (np. projekt "Kompetencje kluczowe drogą do kariery" – Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1; projekt „Kompetencje kluczowe i doświadczenie zawodowe - szansą na zdobycie zatrudnienia” programu „Uczenie się przez całe życie” akcja mobilność Leonardo Da Vinci IVT: praktyki

zawodowe i staże dla osób uczących się - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1) oraz na efektywną politykę w zakresie pomnażania kapitału intelektualnego w oświacie, zarządzania wiedzą i wspierania rozwoju zawodowego kadr nauczycielskich. W ramach tego aspektu oceny recenzenci zwracają uwagę m.in. na współpracę z miejską Akademią Umiejętności Pedagogicznych w Kwidzynie - samorządową placówką doskonalenia nauczycieli powołaną Uchwałą Nr XLIV/377/02 Rady Miejskiej w Kwidzynie z dnia 27 czerwca 2002 roku. Celem AUP jest podnoszenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych nauczycieli w szczególności z terenu powiatu kwidzyńskiego. 1 kwietnia 2010 roku zarząd powiatu kwidzyńskiego powołał nauczycieli doradców metodycznych w zakresie języka polskiego, matematyki, języka angielskiego i przedmiotów zawodowych, powierzając wykonywanie zadań doradcy w Akademii Umiejętności Pedagogicznych w Kwidzynie w ramach dodatkowej umowy o pracę. Dzięki takiemu rozwiązaniu „nauczyciele szkół powiatowych mogą korzystać z doradztwa praktycznie na bieżąco, bez konieczności docierania do odległych ośrodków w Gdańsku czy Elblągu [...]. Ponadto, rozwiązanie to ułatwia zorganizowanie współpracy pomiędzy nauczycielami gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu. Powiatowi nauczyciele, doradcy metodyczni biorą czynny udział w przeprowadzaniu lokalnych badań umiejętności kwidzyńskich uczniów w zakresie języka polskiego i matematyki na poziomie gimnazjów. Doradcy powołani przez oba samorzady wspólnie przygotowują ofertę doskonalenia dla nauczycieli szkół wszystkich poziomów kształcenia” (*D. Woronowicz, Samorzady uczące się od innych samorządów. Na przykładzie miasta Kwidzyna i powiatu kwidzyńskiego*).

W opinii recenzentów dokonujących ewaluacji polityki oświatowej Powiatu Kwidzyńskiego docenić należy wartość i wysoką użyteczność społeczną działań Powiatu zorientowanych na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i

młodzieży (wprowadzenie formy wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz objęcie edukacją i wsparciem rewalidacyjnym dzieci i młodzieży upośledzonych w stopniu głębokim, współpraca z miastem Kwidzyn w zakresie zapewniania opieki psychologiczno-pedagogicznej, zapewnienie przez władze powiatowe dodatkowych środków na realizację zajęć pozalekcyjnych - kół przedmiotowych i zajęć wyrównawczych, monitorowanie osiągnięć uczniów w trakcie procesu kształcenia poprzez badania empiryczne, monitorowanie realizacji obowiązku szkolnego i nauki i inne). Także i w tym przypadku recenzent zwraca uwagę, iż Powiat Kwidzyński z powodzeniem adaptuje u siebie rozwiązania wcześniej stosowane (i pozytywnie zweryfikowane) przez miasto Kwidzyn. Dla przykładu – w ramach monitorowania osiągnięć uczniów Powiat, w celu zorganizowania systematycznego monitorowania osiągnięć edukacyjnych, nawiązał współpracę z grupą badawczą Uniwersytetu Warszawskiego pod kierunkiem prof. Elżbiety Putkiewicz, która diagnozę osiągnięć edukacyjnych uczniów w celu uzyskiwania wysokich efektów kształcenia, w tym wysokich wyników na egzaminach zewnętrznych, przeprowadziła wcześniej na zlecenie samorządu gminnego. W roku 2010, z inicjatywy Powiatu, po raz pierwszy przeprowadzono badania umiejętności uczniów po rocznym uczęszczaniu do szkół, dla których organem prowadzącym jest starostwo powiatowe. Pierwsze badanie przeprowadzono w zakresie matematyki i objęło ono wszystkich uczniów szkół maturalnych. Kolejne dwa badania (2011 i 2012) przeprowadzono także w zakresie języka polskiego. Wdrożenie w Powiecie sprawdzonego wcześniej w mieście Kwidzyn modelu badań (oraz innych rozwiązań efektywnie wykorzystywanych uprzednio we współpracujących z powiatem JST) świadczy o umiejętności stosowania przez Starostwo Powiatowe narzędzi benchmarkingowych, otwartości na transfer wiedzy i zdolności uczenia się od innych.

Ważnym elementem polityki oświatowej w odniesieniu do kształcenia ponadgimnazjalnego jest kreowanie oferty edukacyjnej w taki sposób, by odpowiadała ona potrzebom lokalnej gospodarki. Ten aspekt ma w Powiecie Kwidzyńskim istotne znaczenie, biorąc pod uwagę sytuację na rynku pracy. Na koniec 2013 roku bez pracy w Powiecie Kwidzyńskim pozostawało 5386 osób, co oznacza, że stopa bezrobocia wyniosła 17,7 proc. W opinii recenzentów działania Powiatu ukierunkowane na rozwijanie kompetencji praktycznych uczniów, kształcenie zgodne z oczekiwaniami rynku pracy, kształtowanie kompetencji kluczowych i w konsekwencji – zwiększanie szans młodych ludzi na sukces zawodowy, ocenić należy pozytywnie. W tym kontekście komisja zwraca uwagę m.in. na partycypacyjny model kształtowania w Powiecie profili kształcenia zawodowego, wartościową inicjatywę w postaci powołania Powiatowego Ośrodka Kariery, efektywną działalność Centrum Kształcenia Praktycznego, w którym praktyczną naukę zawodu odbywają uczniowie Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 i Zespołu Szkół Technicznych, inicjatywy z obszaru doradztwa edukacyjnego i zawodowego (np. organizacja Targów edukacyjnych w ramach projektu „Pomorskie - dobry kurs na edukację. Szkolnictwo zawodowe w regionie a wyzwania rynku pracy” – inicjatywa realizowana wspólnie przez Powiat Kwidzyński i Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego), a także szeroką współpracę szkół i organu prowadzącego z interesariuszami zewnętrznymi reprezentującymi środowiska akademickie i gospodarcze (przykładem nawiązana w maju 2014 r. kooperacja z dwiema firmami kluczowymi dla gospodarki, rozwoju i postrzegania regionu – International Paper Kwidzyn i KBR, które zawarły stosowne umowy o współpracy z ponadgimnazjalnymi szkołami zawodowymi powiatu, mogącymi w przyszłości stanowić dla przedsiębiorstw źródło pozyskiwania potencjalnych pracowników. Współpraca obejmować będzie działania ukierunkowane na

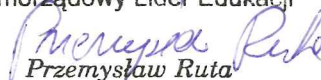
wzmocnienie atrakcyjności i jakości kształcenia i szkolenia zawodowego, rozwijanie systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu oraz lepsze przygotowanie uczniów do świadomego planowania ścieżki edukacyjnej i zawodowej. W ramach współpracy uczniowie klas objętych umową będą mieli możliwość odbywania praktyk czy skorzystania z organizowanych wycieczek zawodowych. Młodzież stojąca przed decyzją wyboru szkoły ponadgimnazjalnej może też liczyć na pomoc w określeniu swoich zawodowych zainteresowań poprzez możliwość bliższego zapoznania się z preferowaną przez potencjalnych pracodawców ścieżką zawodową, jak i ich oczekiwaniami względem przyszłych pracowników.

Racją istnienia systemu oświatowego jest zapewnianie wysokiej jakości kształcenia, potwierdzone nabyciem przez uczniów określonych w programach nauczania efektów kształcenia. Konieczne jest zatem takie modelowanie polityki oświatowej, by implementacja nadrzędnego celu w postaci wysokiego poziomu nauczania była możliwa. Recenzenci oceniający Powiat Kwidzyński potwierdzają opinie wyrażoną przez władze samorządowe w ankiecie samooceny, iż konsekwentna realizacja przyjętej w powiecie strategii przynosi wymierne efekty, również w tym aspekcie. W roku 2014 abiturienti z Powiatu Kwidzyńskiego już piąty rok z rzędu uzyskali wysoką zdawalność egzaminu maturalnego, przez co po raz kolejny znaleźli się w ścisłej czołówce województwa pomorskiego (rok 2014 – 2. miejsce, 2013 – 2. miejsce, 2012 – 2. miejsce, 2011 – 3. miejsce i 2010 – 3. miejsce). W tym roku zdawalność egzaminu maturalnego maturzystów reprezentujących szkoły całego Powiatu Kwidzyńskiego wyniosła 76 proc. (drugi, po Gdyni, wynik w województwie pomorskim). W bieżącym roku absolwenci szkół, dla których organem prowadzącym jest Powiat Kwidzyński uzyskali wyższą zdawalność niż średnia powiatu (80,4 proc.), co stanowi 113 proc. ogólnej zdawalności w kraju i

województwie. Począwszy od roku 2011 zdawalność egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w szkołach Powiatu Kwidzyńskiego jest wyższa od średniej zdawalności w kraju, a na szczególną uwagę zasługuje wzrost odsetka sukcesów tego egzaminu w roku 2013 w stosunku do lat poprzednich (zdawalność wyższa o 6,89 proc. od średniej w kraju). Ponadto zauważyć należy, że w Ogólnopolskim Rankingu Szkół Ponadgimnazjalnych miesięcznika „Perspektywy” w 2014 znalazło się aż 5 z 6 powiatowych szkół ponadgimnazjalnych (Technikum nr 1 w Kwidzynie zajęło 5 lokatę w Rankingu Techników Województwa Pomorskiego, a Technikum nr 2 okazało się 3 najlepszą szkołą w Polsce kształcącą w zawodzie technik hotelarstwa).

Wszystkie przywołane powyżej argumenty w pełni uzasadniają przyznanie Powiatowi Kwidzyńskiemu certyfikatu „Samorządowy Lider Edukacji” w IV edycji Programu.

Sekretarz Programu
"Samorządowy Lider Edukacji"

Przemysław Ruta